

**ВЪПРОС № 14:
УСЛОВИЯ ЗА ЗАКОНОСЪОБРАЗНОСТ НА
АДМИНИСТРАТИВНИЯ АКТ**

LAWN 302 Административно право и административен процес

ПЛАН

- 1. Компетентност.
- 2. Форма.
- 3. Производствени правила.
- 4. Съобразяване на акта със съдържанието на материалния закон.
- 5. Съобразяване с целта на закона.

АДМИНИСТРАТИВНОПРАВНИ ИЗТОЧНИЦИ

- чл. 146 от Административнопроцесуалния кодекс

Компетентност

- *Същност на компетентността:*
- **Компетентността** е система от правомощия (съвкупност от права и задължения) от особен характер, предоставени на органа за осъществяване на държавна власт.
- Проявления на компетентността:
 1. Материална.
 2. Териториална.
 3. Персонална.
 4. Повременна.

Компетентност на административните органи

- **Компетентността** е система от правомощия (съвкупност от права и задължения) от особен характер, предоставени на органа за осъществяване на държавна власт.
- Измерения на компетентността:
 1. Материална (предметна).
 2. Териториална.
 3. Повременна.
 4. Персонална.

Произход на компетентността

- 1. изрична нормативна разпоредба (първично придобиване на компетентност) по следните начини:
 - а) от нормативен акт, с който е създаден съответният административен орган – Комисията за регулиране на съобщенията (чл. 30 от Закона за електронните съобщения);
 - б) от отделен нормативен акт, който определя компетентността на органа – Комисията за регулиране на съобщенията регулира извършването на пощенските услуги в съответствие със Закона за пощенските услуги, но черпи тези правомощия не от устройствения за нея закон – Закон за електронните съобщения (чл. 15, ал. 1 от Закона за пощенските услуги);
 - в) от нормативни актове, които възлагат правомощия на посочения административен орган (функции и задачи в определена сфера) или по отношение на други органи, или по отношение на отделен предмет на дейност;
 - г) от нормативни актове, които възлагат правомощия на категория органи, към които спада или може да бъде отнесен даденият орган.

Произход на компетентността

- 2. възлагането от друг орган, притежаващ първоначално определена от нормативен акт компетентност (вторично придобиване на компетентност), което се осъществява така:
 - а) компетентността е делегирана (прехвърлена) от по-горестоящ орган чрез индивидуален административен акт, но възможността за такова прехвърляне трябва да е нормативно предвидена (извършва се с вътрешнослужебен акт);
 - б) в качеството на заместник споделя правомощията на титуляра на тази компетентност по определен ред (с вътрешнослужебен акт се извършва).

Разпределение на компетентността

- а) Изключителна компетентност.
- б) Споделена компетентност
- в) Прехвърляне на компетентност
 1. Делегиране
 2. Заместване.

Делегиране на компетентност

- **Делегиране на правомощия** е установено от закона временно, нетрайно и прилагано според конкретната обстановка предаване на част от правомощията на горестоящия орган на някой от подчинените му органи или длъжностни лица.
 - 1. то трябва да бъде предвидено от закон;
 - 2. предоставяне на определени правомощия по субективна преценка на органа, прехвърлящ компетентност;
 - 3. извършва се винаги в писмена форма;
 - 4. реализира се с правно-техническите средства на долустоящия орган;
 - 5. осъществява се от орган, който има различна собствена компетентност и различно място в системата на административния апарат от това на делегиращия орган.

Заместване

- **Заместването** е правна възможност за по-долустоящ орган, изрично определен от закона, да изпълнява временно компетентността, която има по-горестоящия нему орган, на когото по служба той е заместник, в негово отсъствие.
- *Фактическият състав на заместването е:*
- 1. органът, който упражнява компетентност по заместване да има качеството на заместник по служба на титуляра на правомощията, като черпи своите права да замества титуляра от своето служебно положение, породено от юридическия факт на назначаването или определянето му за заместник ;
- 2. да е налице изрична заповед за заместване, както и
- 3. обективна невъзможност на титуляра на компетентността да я упражнява (отсъствие поради отпуск, командировка и други).

Прилики между делегирането и заместването

делегиране	заместване
прилики	
<ol style="list-style-type: none">1. Това е упражняване на чужда компетентност.2. публичноправни институти.3. Прехвърлят се права и задължения на административния орган на друг, различен от титуляра субект.4. Прехвърянето на компетентност трябва да се извърши изрично и писмено.	

Разлики между делегирането и заместването

Особености на прехвърлянето на компетентност

Висшестоящият орган делегира правомощия, които са свързани със сферата на дейност на долустоящия орган, отнасят се или са близки до въпросите, които влизат в компетентността му	Висшестоящият орган прехвърля свои собствени правомощия, които са или не са от областта на компетентност на долустоящия орган
--	---

Причина за прилагането на института

Субективна преценка на висшестоящия орган.	Обективна невъзможност за изпълнение на функциите от висшестоящия орган
--	---

Правно основание за разпределението на компетентността

Тъй като делегирането е административна функция, то може да се реализира при наличие на закон, който да допуска (разрешава) това,	Не е необходим изричен текст в закона, допускащ заместването
---	--

Обем прехвърляни правомощия

Прехвърля се част от компетентността на титуляра (отделно правомощие или отделна група правомощия). Обемът се определя от прехвърлящия компетентността орган и от закона.	Прехвърля се цялата компетентност на титуляра.
---	--

Период на прехвърляне на компетентността

Титулярът прехвърля своите правомощия за неопределен период от време на друго лице според ресора на отговорност – т. нар. ресорен заместник.	Титулярът отсъства за определен период от време по някаква уважителна обективна причина.
--	--

На кого се прехвърля компетентността

Висшестоящият орган сам определя на кого да прехвърли своята компетентност.	На кого ще бъде прехвърлена компетентността е определено в закона (ex lege), това е т. нар. законова делегация,
---	---

Видове компетентност

- В законодателството на ЕС
- На национално ниво

Видове компетентност в ЕС

- *изключителна компетентност* (член 3),
- *споделена компетентност* (член 4) и
- *подпомагаща компетентност* (член 6), в съответствие с които ЕС приема мерки за подпомагане или допълване на политиките на държавите членки.

Видове компетентност на национално ниво

- а) Според предметното съдържание и цел

1. Регулаторна

2. Разпоредителна:

- Обвързана компетентност:

Обвързана компетентност е властническа юридическа дейност, осъществявана при действието на абсолютно определена административноправна норма с императивен характер, изискваща от административния орган конкретно решение при наличието на предвидените в закона предпоставки.

- Дискреционна власт (оперативна самостоятелност):

Дискреционна власт (оперативна самостоятелност) е властническа юридическа дейност, осъществявана при действието на относително определена административноправна норма с диспозитивен характер, позволяваща на административния орган да извърши преценка и осъществи избор на средствата и начина на действие измежду няколко възможности, в изпълнение целта на закона и в рамките на неговата компетентност.

3. Договорна

Видове компетентност на национално ниво

б) Компетентност според ролята на административния орган за издаването на акта

1. Изключителна (основна) компетентност
2. Допълнителна компетентност

в) Компетентност според произхода ѝ

1. Материалноправна компетентност
2. Процесуалноправна компетентност

Видове органи на изпълнителната власт

- *Териториален обсег на правомощия:*
- а) централните органи на изпълнителната осъществяват своите правомощия на територията на цялата страна;
- б) териториалните (местни) органи на изпълнителната власт упражняват своята компетентност в рамките на дадена административно-териториална единица в изпълнение на принципа на държавната децентрализация.

Видове органи на изпълнителната власт

- *Характер и обем на компетентността:*
- а) с обща компетентност (имат право да разгреждат и решават всички или почти всички въпроси на държавното управление на съответната територия с право да издават административни актове във всички области на държавното управление);
- б) със специална (отраслова, функционална) компетентност (имат право да се занимават само с определен кръг въпроси, тъй като правомощията им са ограничени по материя и обем и да издават актове в изпълнение на конкретна област на държавно управление.

Видове органи на изпълнителната власт

- *Според организационната структура:*
 - а) колективни (колегиални);
 - б) еднолични административни органи.
- *Източник на финансиране:*
 - а) финансирани от държавния/общинския бюджет;
 - б) самостоятелно финансиране;
 - в) смесено финансиране (финансирани от държавния бюджет и други източници).
- *Продължителността на тяхната дейност:*
 - а) мандатни;
 - б) с пълномощия.

Форма на административния акт

- **Формата** е нормативно предвиден способ за външно изразяване на волеизявлението на издателя на административния акт, както и други условия, които придават стабилност на акта.

Спазване на административно- производствените правила

- *Производството в административното право е съвкупност от действия, предвидени да материализират волеизявлението на административния орган в окончателен административен акт.*
- Такива правила са правилата за кворум на присъствие, начин и мнозинство на гласуването при колегиалните органи, срок за уведомяване на заинтересованите лица или обявяване за предстоящо издаване на административен акт.

Съобразяване на акта със съдържанието на материалния закон

- Съобразяването на акта със съдържанието на закона е основно изискване за законосъобразността на актовете на държавно управление (съобразяване на акта със закона по същество).
- Административният акт трябва да бъде съобразен с материалноправните изисквания на правната норма, залегнали в съдържанието на нейната *хипотеза*.

Съобразяване с целта на закона

- Административният акт трябва да има същата цел, каквато и законът и непосредственият нормативен акт, в изпълнение и въз основа на който се издава даденият административен акт.

ВЪПРОСИ

- Кои са условията за законосъобразност на административните актове?
- Кои са видовете компетентност на административния орган? Каква е същността на понятието „обвързана компетентност“?
- Каква е същността на понятието „дискреционна власт“/ „оперативна самостоятелност“?
- Какво означава спазване на законово установената форма като условие за законосъобразност на административния акт?
- Какво представлява спазване на административно-производствените правила като условие за законосъобразност на административния акт?
- Какво означава съответствие на административния акт с целта на закона?